

УДК 636. 32/38. 082.23

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.135.1.23>

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ЯРОК ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ З УРАХУВАННЯМ ПОХОДЖЕННЯ ТА ЖИВОЇ МАСИ

Корбич Н.М. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технологій виробництва та переробки

сільськогосподарської продукції імені академіка В.Г. Пелиха,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Збереження та збільшення генетичного потенціалу тварин вітчизняних порід і раціонального використання кращих генотипів світової селекції є важливим завданням сьогодні. У зв'язку з підвищенням економічної значущості м'ясної продуктивності овець, все більше уваги приділяється скоростиглості молодняка, одним з показників якої є жива маса, що дозволяє судити про ріст і розвиток тварин.

Метою роботи було визначення особливостей показників продуктивності ярок таврійського типу асканійської тонкорунної породи різного походження з урахуванням поділу на групи за живою масою та подальшим використанням одержаних даних у селекційно-племінній роботі з породою.

Встановлено, що менші показники живої маси мали ярочки лінії 369, крім того, ярки з живою масою 60 кг і більше зовсім не виявлено. Вищі показники живої маси за всіма групами було відмічено в ярочок лінії 1577, так їх жива маса коливалася від 53,1 кг (I група) до 60,6 кг (III група). Різниця за мінімальним значенням склала 2,7 кг (лінія 369), що становить 5,1 % та максимальним 0,3 кг, або 0,4 %. У групі ярок з живою масою до 55 кг настригу митої вовни у тварин лінії 224 та 1577 становили 3,4 кг, що на 0,1 кг більше ярок лінії 369. У групі ярок з живою масою 56-59 кг лінії 224 та 369 настриг митої вовни склав 3,7 кг, що на 0,5 кг, або 11,9 % менше, ніж у ярки лінії 1577. Максимальне значення настригу митої вовни відмічено у ярки з живою масою 60 кг і більше, що становить 4,1 кг, їх перевага над ярками лінії 1577 становила 0,5 кг, або 12,2 %.

Встановлено, що довжина ярок дослідних груп коливалася в межах 13,0-14,4 см. Доведено, що чим більша жива маса ярок, тим більші показники довжини вовни вони мали. Так, ярки з живою масою до 55 кг характеризувалися довжиною вовни в межах 13,0 см (лінія 224) та 13,1 см (лінія 369 та 1577).

Тонина вовни дослідного поголів'я ярок становила 20,3-21,4 мкм, що відповідає 64 та 70 якості, у разі поділу ярок на групи за живою масою значної різниці не відмічено

Ключові слова: жива маса, настриг вовни, походження, довжина вовни, тонина вовни, ярки.

Korbych N.M. Productivity indicators of Tauriya-type pits of the Askanian fine-wool breed, taking into account the origin and live weight

Preserving and increasing the genetic potential of animals of domestic breeds and the rational use of the best gene pools of world breeding is an important task today. In connection with the increase in the economic significance of the meat productivity of sheep, more and more attention is paid to the prematurity of young animals, one of the indicators of which is live weight, which allows judging the growth and development of animals.

The purpose of the work was to determine the specifics of the performance indicators of Tauriya type pits of the Askanian fine-wool breed of various origins, taking into account the division into groups by live weight and the further use of the obtained data in the selection and breeding work with the breed.

It was established that lower live weight indicators were found in the 369 line, in addition, no live weight of 60 kg or more was detected at all. The highest indicators of live weight for all groups were noted in the breed of line 1577, so their live weight ranged from 53.1 kg (I group) to 60.6 kg (III group). The minimum difference was 2.7 kg (line 369), which is 5.1 %, and the maximum was 0.3 kg, or 0.4 %. In the group of breeds with a live weight of up to 55 kg, the shearing of washed wool in animals of lines 224 and 1577 was 3.4 kg, which is 0.1 kg more than the breeds of line 369. In the group of breeds with a live weight of 56-59 kg of lines 224 and 369,

shearing of washed wool amounted to 3.7 kg, which is 0.5 kg, or 11.9 % less than that of yaks of line 1577. The maximum value of shearing of washed wool was noted in yaks with a live weight of 60 kg and more, which is 4.1 kg, their advantage over bright lines 1577 was 0.5 kg, or 12.2 %.

It was established that the length of the furrows of the experimental groups ranged from 13.0 to 14.4 cm. It was proven that the greater the live weight of the furrows, the greater the length of wool they had. Thus, yaks with a live weight of up to 55 kg were characterized by a wool length of 13.0 cm (line 224) and 13.1 cm (line 369 and 1577).

The thickness of the wool of the experimental herd stock was 20.3-21.4 microns, which corresponds to 64 and 70 qualities, in the case of dividing the herds into groups by live weight, no significant difference was noted

Key words: live mass, wool cut, origin, wool length, wool tone, bright.

Постанова проблеми. Для Півдня України вівчарство є традиційно зоною виробництва мериносової вовни та баранини, яке представлено таврійським типом асканійської тонкорунної породи. Дані вівці мають добрі спадкові та продуктивні якості, зокрема високі показники живої маси, а спеціалізація вівчарства на виробництві баранини потребує наявності таких порід, які мають високу м'ясну продуктивність загальне визнання і широке поширення [1, с. 80; 2, с. 90].

Технологію інтенсивного вирощування ярк асканійської тонкорунної породи розроблено в Інституті тваринництва «Асканія-Нова». Технологія забезпечує досягнення ярками вже у 10-місячному віці живої маси – 42,6 кг, що робить їх придатними до спарювання з баранами-плідниками у ранньому віці. Добрий розвиток тварин підтверджено промірами будови тіла, а стан здоров'я ярк – показниками крові які перебували у межах фізіологічної норми. З літературних джерел відомо, що тонкорунні вівці починають виявляти інтерес до протилежної статі вже з 4,0-5,0-місячного віку. Проте повноцінна овуляція з тичкою та охотою настає у них лише з 9,0-місячного віку. Проте інші автори стверджують, що при нормальних умовах годівлі ярки у віці 6-9 місяців стають статевозрілими [3, с. 165]. Аналіз показників продуктивності ярк різного походження з урахуванням живої маси має досить високу актуальність і потребує уваги з метою створення якісного поголів'я для подальшого вирощування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теперішній час важливо зберегти та збільшити генетичний потенціал тварин вітчизняних порід і раціонально використовувати кращі генофонди світової селекції. У зв'язку з підвищенням економічної значущості м'ясної продуктивності овець, все більше уваги приділяється скоростиглості молодняка, одним з показників якої є жива маса, що дозволяє судити про ріст і розвиток тварин [4, с. 43; 5; 6, с. 138; 7, с. 236].

Установлено, що за живою масою у овець асканійської тонкорунної породи різних статевих вікових груп спостерігалися деякі закономірності, а саме вівці походженням за лінією 1444 мають стабільні високі та середні значення, найнижчі – від поєднань за лініями 375 та 0058 [8, с. 189].

Середня жива маса ярк при народженні за внутрішньо та між лінійного підбору батьківських форм становить 3,3 кг, при відлучення 27,5 кг, у 15-ти 44,0 кг та вище. Яркі отримані від гомогеного підбору лінії 1444 достовірно переважають ровесниць на 0,8 та 3,9 кг ($P < 0,001$) у віці 10 та 15-ти місяців, відповідно. При гетерогеному підборі від поєднання ліній 1444 та 5, ярки мали живу масу 39,3 кг [9, с. 124].

Встановлено, що під час народження баранці породи янкаса (Нігерія) та ягнята одинаки були значно важчі за ярк та двійневих ягнят. У ранньому віці більшість факторів вірогідно ($P < 0,01$) впливали на живу масу, розміри тіла і м'язисті риси: ягнята одинаки на 31 % важчі, на 10 % вищі та на 11 % більші в обхваті, більш

високо м'язисті, ніж двійневі ягнята. Відмічено перевагу баранців над ярочками (за винятком ширини стегон і обхвату), риси росту та розвитку зберігалися досить добре до дорослого віку. Усі фенотипові кореляції між вимірюваннями тіла були позитивними та значущими ($P < 0,001$). Найвищий коефіцієнт кореляції виявлено між обхватом грудей і живою масою тіла [10, с. 343].

Постановка завдання. Дослідну частину проведено за матеріалами бонітування ярк таврійського типу асканійської тонкорунної породи дослідного господарства «Асканія-Нова».

Метою роботи було визначення особливостей показників продуктивності ярк таврійського типу асканійської тонкорунної породи різного походження з урахуванням поділу на групи за живою масою та подальшим використанням одержаних даних у селекційно-племінній роботі з породою.

Групи формувалися на основі розподілу ярк за живою масою з урахуванням походження (лінії 224, 369 та 1577). Дослідні групи було сформовано наступним чином: I група – жива маса до 55 кг; II група – жива маса 56-59 кг; III група – жива маса 60 кг і більше.

Виклад основного матеріалу дослідження. З урахуванням поділу груп ярк за живою масою та їх походженням менші показники живої маси мали ярочки лінії 369, крім того, ярк з живою масою 60 кг і більше зовсім не виявлено.

Вищі показники живої маси за всіма групами було відмічено в ярочок лінії 1577, так їх жива маса коливалася від 53,1 кг (I група) до 60,6 кг (III група). Різниця за мінімальним значенням склала 2,7 кг (лінія 369), що становить 5,1 % та максимальним 0,3 кг, або 0,4 %.

Настриг немитої вовни – це показник який не дає повної характеристики вовнової продуктивності, проте є основним під проведення бонітування. Результати аналізу даного показнику в ярк наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники настригу немитої вовни поголів'я ярк

Лінія	Показники	Настриг немитої вовни, кг		
		жива маса до 55 кг	жива маса 56-59 кг	жива маса 60 кг і більше
224	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	6,2±0,62	6,4±0,54	7,3±0,53
	δ	0,78	0,72	0,72
	Cv, %	12,59	11,16	9,84
369	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	6,4±1,00	7,2±0,86	-
	δ	1,23	1,12	-
	Cv, %	19,12	15,62	-
1577	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	6,2±0,64	7,4±0,70	7,4±0,75
	δ	0,98	0,84	0,89
	Cv, %	15,95	11,29	12,04

Аналіз показників настригу немитої вовни показав, що чим вища жива маса ярк, тим більші показники настригу немитої вовни вони мають. Так,

у ярк з живою масою більше 60 кг настриг митої вовни знаходився в межах 7,3-7,4 кг. Їх перевага над ярками з живою масою до 55 кг з мінімальними показниками настригу становила 1,1 кг, або 15,1 % та максимальними 1,0 кг, що становить 13,5 %.

Встановлено, що за виходом митого волокна мінімальні показники склали 48,3 % (лінія 1577) та максимальні 58,0 %.

Аналіз показників виходу митого волокна з урахуванням походження показав, що ярки лінії 224 мали вищі показники виходу митого волокна з урахуванням їх живої маси, які знаходилися в межах 55,0-58,0 %. Певної закономірності щодо живої маси та виходу митого волокна в дослідних групах ярк не відмічено, так мінімальні показники виходу митого волокна були у ярк з живою масою 60 кг і більше (48,3 %) та максимальне з живою масою 56-59 кг – 58,0 %.

Настриг митої вовни, залежить, як від генетичних показників, так і від впливу зовнішнього середовища (табл. 2).

У групі ярк з живою масою до 55 кг настриги митої вовни у тварин ліній 224 та 1577 становили 3,4 кг, що на 0,1 кг більше ярк лінії 369. У групі ярк з живою масою 56-59 кг ліній 224 та 369 настриг митої вовни склав 3,7 кг, що на 0,5 кг, або 11,9 % менше, ніж у ярк лінії 1577. Максимальне значення настригу митої вовни відмічено у ярк з живою масою 60 кг і більше, що становить 4,1 кг, їх перевага над ярками лінії 1577 становила 0,5 кг, або 12,2 %.

Таблиця 2

Показники настригу митої вовни поголів'я ярк

Лінія	Показники	Настриг митої вовни, кг		
		жива маса до 55 кг	жива маса 56-59 кг	жива маса 60 кг і більше
224	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	3,4±0,35	3,7±0,28	4,1±0,62
	δ	0,42	0,36	0,87
	$C_v, \%$	12,24	9,62	21,45
369	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	3,3±0,84	3,7±0,46	-
	δ	1,28	0,57	-
	$C_v, \%$	38,70	15,29	-
1577	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	3,4±0,43	4,2±0,51	3,6±0,92
	δ	0,62	0,62	1,39
	$C_v, \%$	18,51	14,87	38,65

Природна довжина вовни – це показник, який залежить від впливу навколишнього середовища, а також рівня годівлі особливо в зимовий період. Результати оцінки природної довжини вовни ярк наведено в таблиці 3.

Встановлено, що довжина ярк дослідних груп коливалася в межах 13,0-14,4 см. Порівнюючи одержані дані з нормативними вимогами можна стверджувати, що природна довжина ярк значно більша, ніж вимагають стандарти до породи в межах 4-5,4 см.

Доведено, що чим більша жива маса ярок, тим більші показники довжини вовни вони мали. Так, ярки з живою масою до 55 кг характеризувалися довжиною вовни в межах 13,0 см (лінія 224) та 13,1 см (лінія 369 та 1577). Дані показники були меншими на 0,4 та 1,3 см порівняно з ярками з живою масою 60 кг і більше.

Таблиця 3

Показники довжини вовни поголів'я ярок

Лінія	Показники	Довжина вовни, см		
		жива маса до 55 кг	жива маса 56-59 кг	жива маса 60 кг і більше
224	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	13,0±1,07	13,3±0,72	14,4±0,35
	δ	1,50	0,92	0,48
	Cv, %	11,58	6,91	3,31
369	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	13,1±0,77	13,3±0,86	-
	δ	1,07	1,03	-
	Cv, %	8,17	7,77	-
1577	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	13,1±1,25	13,0±0,76	13,5±0,80
	δ	1,55	1,09	1,03
	Cv, %	11,91	8,43	7,61

Тонина вовни дослідного поголів'я ярок становила 20,3-21,4 мкм, що відповідає 64 та 70 якості. Аналіз тонини вовни з урахуванням поділу їх на групи за живою масою показав, що значної різниці не відмічено, вся вовна була віднесена до 70 якості, виняток склала лише група ярк лінії 1577 з живою масою до 55 кг для яких була характерна тонина вовни 70 якості (табл. 4).

Таблиця 4

Показники тонини вовни аналізованого поголів'я ярок

Лінія	Показники	Тонина вовни, мкм		
		жива маса до 55 кг	жива маса 56-59 кг	жива маса 60 кг і більше
224	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	21,1±0,36	21,4±0,60	21,0±0,57
	δ	0,57	0,70	0,82
	Cv, %	2,69	3,27	3,89
369	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	21,0±0,60	21,2±0,48	-
	δ	0,82	0,63	-
	Cv, %	3,89	2,98	-
1577	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	20,3±0,56	20,8±0,64	21,1±0,54
	δ	0,67	0,79	0,74
	Cv, %	3,32	3,79	3,50

З урахуванням походження також значної різниці не виявлено, вся вовна віднесена до тонкої і тими показниками тонини, що відповідають нормативним вимогам до породи.

Висновки і пропозиції. У групі ярок лінії 369 направити селекційно-племінну роботу на покращення показників живої маси, так як тварин із показниками 60 кг і більше зовсім не виявлено та максимально зменшити кількість тварин з низькими показниками живої маси, так як це має прямий вплив на кількість одержаної баранини та настригу вовни від однієї тварини, що впливає на загальний рівень рентабельності утримання однієї голови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Заруба К. В., Дрозд С. Л., Гладій І. А. Порівняльна оцінка ярок різних генотипів. *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2021. № 14. С. 77-88.
2. Слюсаренко І. С. Екстер'єр та інтенсивність росту помісних ярок f1, одержаних від схрещування маток цигайської породи з баранами м'ясних порід. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 1. С. 90-95.
3. Яковчук В. С., Сморочинський О.С. Технологія інтенсивного вирощування ярок асканійської тонкорунної породи. *Вівчарство та козівництво*. 2020. Вип. 5. С. 152-168.
4. Заруба К. В., Дрозд С. Л., Гладій І. А. Ріст і розвиток молодняка, одержаного від схрещування баранів-плідників м'ясного напрямку продуктивності з вівцематками асканійської тонкорунної породи. *Вівчарство та козівництво*. 2020. Вип. 5. С. 40-51.
5. Корбич Н.М. Жива маса та показники продуктивності баранців таврійського типу асканійської тонкорунної породи. *Наукові доповіді НУБІП*. 2023. № 6 (106). Електронний носій <http://surl.li/qrctw>
6. Ведмеденко О.В., Фурсенко М.В. Дослідження росту телиць чорно-рябої молочної породи залежно від класів розподілу за живою масою при народженні. *Таврійський науковий вісник*. 2020. Вип. 116. С. 137-143.
7. Пасечко Д.-В.Д., Любенко О.І. Сучасні дослідження міопатій «дерев'яні груди» і «білі смуги» (огляд). *Таврійський науковий вісник*. 2021. Вип. 117. С. 235-244.
8. Нежлукченко Т. І., Нежлукченко Н. В. Заруба К. В. Рубцов І. О. Формування продуктивних якостей овець асканійської тонкорунної породи таврійського типу залежно від походження. *Вісник Сумського національного аграрного університету: Серія «Тваринництво»*. 2021. Вип. 4(47). С. 186-190.
9. Бакай О., Горб К. Вовченко Б. О. Формування м'ясної продуктивності молодняка овець асканійської тонкорунної породи *Таврійський науковий вісник*. 2020. Вип. 116. Ч.1. С. 124-130.
10. Afolayan R.A., Adeyinka I.A., Lakpini C.A.M. The estimation of live weight from body measurements in Yankasa sheep. *Czech J. Anim. Sci.* 2006. Vol. 51 (8). P. 343-348.